

SIVISTYSVALIOKUNNALLE / SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNNALLE

Suomen Muusikkojen Liitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilain väliaikaisesti voimassa olevaa asiakkaille ja osallistujille tarkoitettujen tilojen käytön edellytyksiä covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi koskevaa pykälää. Pykälästä poistettaisiin lähikontaktin tarkka määritelmä sekä soveltamisen kriteerinä käytetty ilmaantuvuusluku. Lisäksi ehdotetaan, että soveltamiskriteeriä tartuntaryppäiden osalta tarkennettaisiin siten, että pykälän mukaisen päätöksen tekeminen edellyttäisi, että alueella olisi todettu merkittäviä tartuntaryppäitä, jotka aiheuttaisivat merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella.

Nyt ehdotettu pykälämuutos sisältää juridisia ongelmia, joita jo tartuntatautilain 58 §:n soveltaminen on tuonut tullessaan koronapandemian aikana kokoontumisrajoitusten osalta. Ongelmat liittyvät lain tulkinnanvaraisuuteen tilanteissa, joissa rajoitetaan perusoikeuksia.

Esityksessä ehdotetaan poistettavaksi pykälän soveltamisen kriteerinä käytetty ilmaantuvuusluku. Ehdotuksen mukaan pykälän soveltaminen olisi rajattu tilanteisiin, joissa kunnan tai sairaanhoitopiirin alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, joiden tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään ja jotka aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen laajaan leviämiseen alueella. Jos pykälästä poistettaisiin soveltamisen kriteerinä käytetty ilmaantuvuusluku tai vaihtoehtoisesti mikä tahansa ennakoitavissa oleva raja-arvo, katoaisi pykälältä sekä sen tarkkarajaisuus että ennakoitavuus. Nyt ehdotetussa pykälämuutoksessa sen soveltamisen kriteeri olisi huomattavasti aikaisempaa epämääräisempi sekä tulkinnanvaraisempi. Lisäksi ehdotetun pykälän tulkinnan kannalta ongelmallista on, että esityksessä ei avata pykälän 1 momentissa käytettyä välttämättömyyskriteeriä ja sen suhdetta soveltamiskriteeriin. Samoin lakiin uutena kriteerinä ehdotettavan laajan leviämisen määritelmää ei avata esityksessä. Edelleen jää siis epäselväksi, milloin rajoitustoimet ovat välttämättömiä. Rokotuskattavuuden lisääntyessä on mahdollista, että terveydenhuollon vajavaisten

Muusikkojen liitto
Suomen Muusikkojen Liitto ry | Finnish Musicians' Union
Pieni Roobertinkatu 16, 00120 Helsinki, Finland | www.muusikkojenliitto.fi

resurssien takia jäljitystoimintaa oltaisiin supistamassa, jolloin jäljitystoiminnan heikentyessä kriteerit pykälän käyttöönotolle saattaisivat täyttyä aikaisempaa helpommin.

Esityksessä ehdotetaan poistettavaksi myös lähikontaktin tarkka määritelmä. Ehdotetun lainmuutoksen perusteella se olisi kuitenkin näennäinen toimi, sillä jatkossa viranomainen määrittelisi, mitä lähikontaktilla milloinkin tarkoitettaisiin ja millaisia rajoitustoimenpiteitä 58 d §:n mukaisissa asiakas- ja yleisötiloissa olisi syytä toimeenpanna. Tällainen ehdotettu muutos lisäisi pykälän tulkinnanvaraisuutta eikä poistaisi päätösten ennakoitavuuteen ja mm. alueelliseen yhdenvertaisuuteen liittyviä ongelmia. Muutosehdotuksen myötä eri asiantuntijalausuntojen merkitys ja viranomaisen ulkopuolinen ohjaus korostuisi. Esitys on ongelmallinen etenkin siksi, että ehdotetulla pykälämuutoksella rajoitettaisiin perusoikeuksia. Perusoikeuksien rajoittamisen ja viranomaistoiminnan tulee perustua lakiin. Jatkossa ehdotetun pykälän osalta viranomaistoiminta ja perusoikeuksien rajoittaminen perustuisivat pelkästään asiantuntija-arvioihin ja ohjaukseen, eivät lakiin.

Nyt ehdotettu lain muutos johtaisi mm. kokoontumisrajoitusten osalta tulkintaongelmia aiheuttaneen 58 §:n epäkohtien leviämiseen myös 58 d §:n sisälle. Tartuntatautilain 58 §:n tulkinnanvaraisuus ja sen sanamuodon ylittäneet viranomaispäätökset ovat aiheuttaneet tulkintaongelmia ja epäyhdenvertaisia lopputulemia eri alueiden ja eri toimintojen välillä. Esityksen mukaisen pykäläehdotuksen sisältämä tulkinnanvaraisuus voisi johtaa pykälän epämääräiseen soveltamiseen. Esityksessä todetaan, että ehdotetulla muutoksella ei luotaisi uutta rajoitusta, vaan lievennettäisiin väliaikaisesti voimassa olevaa rajoittamismahdollisuutta. Tämä ei lopputulemaltaan pitäisi paikkaansa tilanteessa, jossa viranomainen voisi itse määritellä rajoitustoiminnan välttämättömyyden sekä rajoitustoimien sisällön kuten lähikontaktin määritelmän. Ehdotetun muutoksen riskinä olisi, että sillä ei tuotaisi voimaan haluttua lopputulosta, vaan rajoitustoimien lieventäminen olisi näennäinen toimi.

Edellä mainituista syistä tartuntatautilain 58 d § tulisi vuoden loppuun saakka voimassa olevana väliaikaisena pykälänä ensisijaisesti kumota kokonaan. Tämä selkeyttäisi tartuntatautilain soveltamista kokonaisuutena. Nykyisellään pykälän suhde muuhun lainsäädäntöön on ongelmallinen eikä sen tarkoitus vastaa enää nykyistä rokotekattavuutta ja rajoitusten purkutavoitteita. Mikäli nykyistä pykälää ei voida kumota kokonaan, ei nyt annettua muutosehdotusta tulisi toteuttaa. On huomioitava, että nykyisellääkin 58 d §:n soveltamiskriteerinä asiantuntija-arvion tartuntojen merkittävästä leviämisriskistä tulee toteutua. Mikäli 58 d § haluttaisiin säilyttää jossain muodossa ja muokata sen sisältöä, tulisi 58 §:ien (58 § - 58 h §) sisältöä arvioida uudelleen ja poistaa nyt käytännössä esiin tulleet laintulkintaan, pykälien välisiin ristiriitoihin ja perusoikeuksien rajoittamiseen liittyvä ongelmat kokonaisuudessaan.

Muusikkojen liitto
Suomen Muusikkojen Liitto ry | Finnish Musicians' Union
Pieni Roobertinkatu 16, 00120 Helsinki, Finland | www.muusikkojenliitto.fi

Helsingissä 7.9.2021

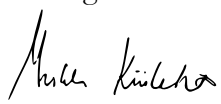

Mirkka Kivilehto
VT, juristi
Muusikkojen liitto – Äänen kannattaja
+358 40 1664858
mirkka.kivilehto@muusikkojenliitto.fi

Pieni Roobertinkatu 16
00120 Helsinki
www.muusikkojenliitto.fi

Muusikkojen liitto
Suomen Muusikkojen Liitto ry | Finnish Musicians' Union
Pieni Roobertinkatu 16, 00120 Helsinki, Finland | www.muusikkojenliitto.fi